

Golšavec

V Južni Ameriki žive ob gornjem toku reke Amaconke zanimivi ptiči. Žive je videl le malokateri belokožec. Njihovi opisi so še zdaj pomanjkljivi in znani le prirodoslovcem. Zato se pogovorimo malo o njih.

Ti ptiči so golšavci.

Golšavci, nazvani tudi dežnikarji, so sorodniki naših vrabcev. Veliki so približno 50 cm. Njihovo perje je bleščeče črno. Na glavi imajo modročrno prejanico, ki jo znajo razstaviti v »dežnik«, da jim pokriva vso glavo. Od grla jim visi kožnata vreča, ki je pri nekaterih vrstah nad 20 cm dolga in porastla s črnim perjem, pri drugih pa krajša, gola in živordeče in rumeno barvana. Samice so vselej manjše, imajo manj bujno perjanico, krajšo golšo in manj blesteče perje. — Navadno

žive golšavci v majhnih jatah na visokem pragozdnem drevju in sploh ne pridejo na tla. Hranijo se s sadeži in žuželkami. — Kadar jedo in letajo, položijo perjanico nazaj in golšo tik ob trup, tako da je med perjem niti ne zapaziš. Kadar pa mirno sede, in prav posebno še, kadar spe, razpno svoj dežnik nad glavo in golša jim binglja navzdol.

Ponekod pravijo tem čudnim ptičem tudi »biki«. To pa zaradi njihovega grdega glasu, ki je še najbolj podoben daljnemu, zateglemu bikovemu mukanju. Oglašajo se navadno zjutraj in zvečer.

Zanimivo je, da živi prav v teh krajih, v Braziliji, mnogo, večinoma presenetljivo velikih sorodnikov naših vrabcev, ki se vsi odlikujejo po zelo čudnem glasu. Tako n. pr. meketa oziroma muka ptič »kapucinar« kakor tele. (Kapucinar je v ostalem še manj znan kakor golšavec.) Ptič »zvonar« ali »kovač« pa ima zvonek, prodoren glas, ki spravlja v obup vsakega čuvarja živalskih vrtov, pa naj ima še tako dobre živce.

Kaj pa je ta golšavčeva golša?

Ta kožna vreča je v zvezi s ptičjimi dihalnimi in glasilnimi organi in pojačuje jakost in globino njihovega »rjovenja«. Pri »petju« se golšavec obnaša takole: postavi se na vejo in razpne svojo »marelico« čim bolj na široko. Nato začne mahati s svojo vrečo in jo z vdihavanjem zraka napihne v debel meh. Ko se mu zdi meh dovolj poln, stegne vrat močno naprej, povese glavo in začne svojo presunljivo godbo, pri čemer se bingljajoči meh vidno prazni.

Po poročilih zleže samica letno 2 jajci, kar je za tega razmeroma slabotnega, neoboroženega ptiča malo. Verjetno je, da zleže sicer 2 jajci, a to večkrat na leto. Saj globokoumno ustvarjena narava vedno daje večjo plodovitost onim živalim, ki zaradi svoje šibkosti v trdem življenju lažje propadejo.